

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

E-I-STEAM

Интеллектуален производ 1

База на податоци со најчестите проблеми во STEAM

Број на проект: 2019-1-PL-01-KA201-064984

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

DISCLAIMER

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained herein.

Кратка содржина на интелектуалниот производ: База на податоци

Целта на овој интелектуален производ е да се идентификуваат содржините во учебниците по биологија, хемија, физика, математика, технологија и уметност кои претставуваат предизвик за совладување кај учениците.

Наставниците ги споредија содржините во наставните планови и програми во горе споменатите предмети и истите ги употребија во прашалници за ученици, со цел да се одредат најтешките и најсоодветните теми и содржини во учебниците. Добиените резултати се дел од оваа база на податоци која се состои од табели за секое училиште, по предмет и според возраст на изучување.

Следните училишта учествуваа во креирање и спроведување на прашалници на околу 700 ученици:

- Douka Ekpaideftiria AE – Паладио Ликеион, Маруси, Грција;
- I.T.I.S “Panella Vallauri”, Рецио ди Калабриа, Италија;
- СОУ Гимназија Кочо Рацин, Велес, Северна Македонија;
- Zespół Szkół Kształcenia Ustawicznego, Кросно, Полска;
- Liceul Teoretic „Tudor Arghezi”, Крајова, Романија;
- IES Mediterraneo de Cartagena, Картагена, Шпанија;

Останатите партнери ги сумираа резултатите и ги дефинираа темите и областите кои се изучуваат во повеќето училишта:

- VEM srls, Рецио ди Калабриа, Италија;
- Cyprus Mathematical Society, Никозија, Кипар;
- ATLME, Барселос, Португалија;

Оваа база на податоци е основа за креирање на инфографици како нагледни средства на секој од јазиците во партнерството.

**IES Mediterraneo de Cartagena,
Картагена, Шпанија**

предмет	возраст 14-15	возраст 16-17
математика	<ul style="list-style-type: none"> • Функции • Стереометрија 	<ul style="list-style-type: none"> • Тригонометрија • Веројатност
физика	<ul style="list-style-type: none"> • Структура на атомот • Стехиометрија 	<ul style="list-style-type: none"> • Моќност • Енергија
биологија	<ul style="list-style-type: none"> • Митоза и Мејоза • 3 Менделеев закон 	<ul style="list-style-type: none"> • Клонирање • Методи на радиометрија • Ефикасност на енергија
уметност	<ul style="list-style-type: none"> • Метричка геометрија • Дескриптивна геометрија • Анализа на форми 	<ul style="list-style-type: none"> • Правила за визуелна композиција • Теорија на бои
технологија	<ul style="list-style-type: none"> • Структури • Осветлување • Употреба на материјали 	<ul style="list-style-type: none"> • Електроника • Видови на енергија

**Liceul Teoretic „Tudor Arghezi”
 Крајова, Романија**

предмет	возраст 14-15	возраст 15-16	возраст 16-17
математика	<ul style="list-style-type: none"> Графичко претставување на својствата на функциите Операции со вектори 	<ul style="list-style-type: none"> Својства на логаритамска и експоненцијална функција Инверзни тригонометриски функции 	<ul style="list-style-type: none"> Примена на вториот извод при изучување на функции
биологија	<ul style="list-style-type: none"> Менделеевите закони за наследност Делба на клетка Генетски мутации 	<ul style="list-style-type: none"> Влијанието на надворешните фактори врз фотосинтезата Структурни и функционални својства на ЦНС кај рбетниците 	
технологија-информатика	<ul style="list-style-type: none"> Следственост во комбинирањето 	<ul style="list-style-type: none"> Функции во EXCEL Пребарување во ACCESS 	<ul style="list-style-type: none"> Употреба на програмски јазици
хемија	<ul style="list-style-type: none"> Киселини и бази Масти, сапуни и детергенти 	<ul style="list-style-type: none"> Органски соединенија со биолошка активност 	
физика	<ul style="list-style-type: none"> Закон за гравитација Закони за запазување во механиката 	<ul style="list-style-type: none"> Термални машини 	

предмет	возраст 15	возраст 16	возраст 17	возраст 18
математика	Алебарски изрази – степенување – алгебарски дробки	Квадратни функции – својства и график – Виетови формули – квадратни неравенки	Тригонометрија – график на тригонометриски функции – тригонометриски равенки – примена на Синусна и Косинусна Теорема	Низи и прогресии – гранична вредност на низа
	Корени – операции со корени – ирационални изрази	Тригонометриски функции од остар агол во правоагол триаголник	Експоненцијални и логаритамски функции – график на експоненцијална функција – график на логаритамска функција – експоненцијални и логаритамски равенки и неравенки	Диференцијално сметање – примена на изводи – испитување на тек и скицирање на график на функција со помош на изводи
		Стереометрија – пресек на призма и пирамида со рамнина – плоштина и волумен на пресечен конус и пирамида	Комбинаторика – разликата помеѓу пермутации, варијации и комбинации – примена на комбинаторика во реални проблеми	Веројатност – условна веројатност
			Аналитичка геометрија – взаемна положба на права со кружница, елипса, хипербола и парабола	Функции и гранична вредност Читање на својства на реални функции од график: – ограничени и неограничени функции – периодични функции – парни и непарни функции – конвексни и конкавни функции – гранична вредност на реални функции – асимптоти на некои криви

предмет	возраст 15	возраст 16	возраст 17
физика	<p>Гравитација</p> <ul style="list-style-type: none"> – законот на Њутн за гравитација – законите на Кеплер – движење на сателитите (изведување на формулата од законот за гравитација на Њутн, движење на планетите и други вселенски тела, 1ва и 2ра космичка брзина) 	<p>Електрично поле</p> <ul style="list-style-type: none"> – законот на Кулон – електричен потенцијал – електричен капацитет (диелектрична константа за вакуум, сериска и паралелна врска на кондензатори, принцип на суперпозиција на бранови) 	<p>Модерна физика</p> <ul style="list-style-type: none"> – закони за радијација – Борова атомска теорија – рентгентски зраци – квантна електроника – радиоактивност (енергетски нивоа на атомите, квантни скокови, нуклеарни реакции, абсорпција и емисија на зрачење, радиоактивен отпад, C 14 метод, дозиметрија)
	<p>Молекуларна физика</p> <ul style="list-style-type: none"> – Површински напон – заситена и незаситена пара <p>влажност на воздухот (термодинамичка рамнотежа, мономолекуларен слој, апсолутна влажност, релативна влажност)</p>	<p>Електрични струи</p> <ul style="list-style-type: none"> – електричен отпор – Кирхофови правила – отпорници – полупроводници (сериска и паралелна врска на отпорници, сопствена и примесна спроводливост, N и p тип на полупроводници) 	<p>Физика на материјали</p> <ul style="list-style-type: none"> – течни кристали – кристална структура на материјата – полимери (фазни премини, единечна ќелија, класификација според симетрија, дефекти и деформации, полимеризација)
	<p>Термодинамика</p> <ul style="list-style-type: none"> – Прв принцип на термодинамиката – адијабатски процес (Карноов кружен процес, ефикасност, Perpetuum mobile) 	<p>Осцилации</p> <ul style="list-style-type: none"> – математичко нишало – физичко нишало – придужени и присилени осцилации – сложување на осцилации (степен на слобода, хармониски осцилатор, пресметување на забрзувањето на земјата) 	
		<p>Бранови</p> <ul style="list-style-type: none"> – интерференција на брановите – дисперција на светлина – оптички леќи – сферни огледала (електромагнетни бранови, хроматска аберација, индекс на прекршување, кохерентни бранови сложување на бранови, конструкција на ликови со огледала и леќи) 	

	предмет	возраст 15	возраст 16	возраст 17	возраст 18
	хемија	<p>Структура на материјата Структура на атомот и периоден систем на елементите</p> <ul style="list-style-type: none"> – објаснување на структурата на атомот преку орбиталниот модел – претставување на електронската конфигурација на елементите – значење на квантните броеви и нивни комбинации за одредување атомски орбитали – структура на периодниот систем на елементите, периодичност во промената на физичките и хемиските својства на елементите по групи и периоди – образување на хемиски врски 	<p>Оксидационо-редукциони процеси Равенки на оксидационо-редукциони реакции</p> <ul style="list-style-type: none"> – промена на степенот на оксидација кај елементите при хемиски реакции – одредување на бројот на електрони кај редокс процесите, број од дадени и примени електрони, оксидациони и редукциони средства – израмнување на равенки во редокс процеси 	<p>Јаглеводороди Номенклатура и изомери на органски соединенија</p> <ul style="list-style-type: none"> – номенклатура на органски соединенија по IUPAC – именување на разгранети јаглеводороди – изомерија, формирање на изомери на заситени и незаситени јаглеводороди 	<p>Основи на биохемијата Нуклеински киселини</p> <ul style="list-style-type: none"> – конструкција на ДНК – структура на ДНК
		<p>Струтура на материјата Хибридизација и хибридни орбитали</p> <ul style="list-style-type: none"> – формирање на хемиски врски – поим за хибридизација – формирање на хибридни орбитали и нивна просторна поставеност 			

СОУ Гимназија Кочо Рацин, Велес, Северна Македонија	предмет	возраст 15	возраст 16	возраст 17
	биологија	Див животински свет Вируси – литички и лизоген циклус кај вирусите	Молекуларна биологија – пренос на генетска информација – репликација, транскрипција, транслација – синтеза на протеини	Нервен систем – вегетативен нервен систем - синапса

I.T.I.S “Panella Vallauri” Регио ди Калабриа, Италија	предмет	возраст 15	возраст 16	возраст 17
	математика	– мономи, полиноми – теорема на Руфини – евклидова геометрија	– неравенки од прв степен – равенки од втор степен – декартов координатен систем	– Систем равенки – Корени – тригонометрија
	хемија	– атом – Далтонов закон – физичка состојба на материјата	– периоден систем – законот на Авогадро – номенклатура на хемиски соединенија	
	физика	– мерни единици – сили – рамнотежа на тврдо тело	– праволиниско движење – принципи на динамика – електрицитет	
технологија			– процес на производство – системи и материјали – практична примена	

Douka Ekraideftiria AE
Παλαδιο Λικειον, Μαρυσι, Γρυκια

предмет	возраст 14-15	возраст 15-16	возраст 16-17
математика	<ul style="list-style-type: none"> - изрази - степенување - степен - равенки - функции - веројатност 	<ul style="list-style-type: none"> - цели броеви, степен, корен - график на функции - веројатност - симетрија - трансформации 	<ul style="list-style-type: none"> - полиноми - степенување - ротација - рефлексација - трансляција
физика	<ul style="list-style-type: none"> - светлина - одбивање, прекршување - електрична струја - енергија 	<ul style="list-style-type: none"> - сили – Њутнови закони - запазување на енергија - електрична струја, Кирхоф, Ом 	<ul style="list-style-type: none"> - електрични сили - светлина - брзина, бранова должина - електрична струја, Кирхоф, Ом
хемија	<ul style="list-style-type: none"> - периоден систем - киселини, бази, соли 	<ul style="list-style-type: none"> - структура на атомот - периоден систем - киселини, бази, соли 	<ul style="list-style-type: none"> - хемиски реакции
биологија	<ul style="list-style-type: none"> - одржување на живот - биотехнологија - еволуција на видовите 	<ul style="list-style-type: none"> - клетки, ткива, органи - циркулаторен систем 	<ul style="list-style-type: none"> - генетика
технологија - информатика	<ul style="list-style-type: none"> - програмирање - кодирање - создавање-апликации за комуникација 	<ul style="list-style-type: none"> - циклус на дизајнирање на апликации - создавање-апликации за комуникација - интернет услуги - примена 	<ul style="list-style-type: none"> - програмирање - кодирање - мрежи - А.І.

предмет	возраст 16-17	возраст 17-18	возраст 18-19
математика	<ul style="list-style-type: none"> - трансформација на график на логаритамска функција - взаемна положба на две кружници - дијагонален пресек кај призма и пирамида 	<ul style="list-style-type: none"> - полиномни неравенки - експоненцијални неравенки - пресек на призма, пирамида со рамнина - пресметување на веројатност на настан со примена на метод "дрво" 	<ul style="list-style-type: none"> - графички на полиномни функции - парцијална интеграција - "растегнување", "стеснување" на графикот на функции во долж x и y оската во координатен систем - трансформации на апсолутна вредност - взаемна положба на права и кружница
физика	<ul style="list-style-type: none"> - Кеплерови закони - топлинско зрачење 	<ul style="list-style-type: none"> - надворешен фотоелектричен ефект - радиоактивен отпад - нуклеарни реакции - законот на Хабл 	<ul style="list-style-type: none"> - мерење на растојанието до месечината, планетите и звездите - нуклеарна радиоактивност и нејзините својства - взаемнодејство на радијацијата и материјата
биологија	<ul style="list-style-type: none"> - анализа на ДНА и нејзина употреба во науката, судството и медицината - биодиверзитетот во природата на различни нивоа - меѓународна соработка за заштита на природата 	<ul style="list-style-type: none"> - генетска модификација кај микроорганизми, растенија и животни - генетска терапија и нејзината употреба во лекување на наследни болести и рак 	<ul style="list-style-type: none"> - методи на биоремедијација од тешки метали со помош на микроорганизми - метод на клонирање кај цицачи - трансфер на матични клетки - основни видови на правни акти кои се во сила во Европската унија
хемија	<ul style="list-style-type: none"> - реакции на соли - катализатори и каталитички реакции - хемиски својства на аминокиселините 	<ul style="list-style-type: none"> - хибридизација на атомски орбитали - правило на отпор - создавање на гликозидна врска 	<ul style="list-style-type: none"> - досег на реакцијата - реакции на карбоксилни киселини со метали, метални оксиди, хидроксиди и алкохоли - проекциони формули на Фишер и Хауард